

Kazuistiky

Usnadnění změny:

**Příručka pro využití kazuistik
za účelem spolutvorby aktivit
zaměřených na řešení genderově
podmíněného násilí**

UniSAFE Toolkit

Kazuistiky

Usnadnění změny:

Příručka pro využití kazuistik

za účelem spolutvorby aktivit zaměřených
na řešení genderově podmíněného násilí

Vyvinuto a sestaveno společností Yellow Window

Tento dokument je součástí toolkitu vytvořeného v rámci projektu UniSAFE „Gender-based violence and institutional responses: Building a knowledge base and operational tools to make universities and research organisations safe“, k dispozici zde: <https://unisafe-toolkit.eu/home/>

Více na: <https://unisafe-gbv.eu>

Jak citovat tento dokument?

Madesi, Vasia. Polykarpou, Panagiota. Mergaert, Lut. Wuiame, Nathalie., Facilitating change: A guide to using case stories in co-creation activities for addressing gender-based violence. Antwerp: Yellow Window, 2023.

UniSAFE Consortium Partners:

Popis: Tento příběh představuje znepokojivý případ znásilnění studentky magisterského stupně studia během zahraničního kongresu. Případ se zaměřuje na dlouhé průtahy při získávání pravomocí k odsouzení profesora za jeho činy, a to i přes snahu instituce situaci řešit. Případ poukazuje na řadu událostí trvajících více než 12 let, během nichž kolovaly zvěsti a byly podávány stížnosti na profesorovo nevhodné chování. Případ zkoumá návazné kroky po profesorově odsouzení, které odstartovaly diskusi v médiích a politických kruzích ohledně adekvátnosti institucionální reakce, jež vyústila v rozhodnutí ministra zablokovat dotace na událost pořádanou dotčenou univerzitou.

Zdroj: De Standaard (25. října 2022), přeloženo s pomocí www.DeepL.com/Translator (volná verze) a následnou lidskou korekturou

Kazuistika 1

Dlouhé roky o něm kolovaly zvěsti, FD ale zůstal nedotknutelný

Původní zdroj článku: De Standaard (25. října 2022), přeloženo s pomocí www.DeepL.com/Translator (volná verze) a následnou lidskou korekturou.

Přestože k formálnímu podání žaloby za znásilnění na FD (64) došlo až v březnu 2018, zvěsti o něm kolovaly již několik let. Informace o odsouzení za znásilnění studentky na kongresu v jednom z evropských měst v červenci 2016 vyvolala na jeho domácí fakultě Psychologie a pedagogických věd šok, nikoli však překvapení.

„Už v polovině devadesátých let byl FD kovboj skrz naskrz,“ říká jeden z vedoucích pracovníků a vyučujících na fakultě. „Byl znám zvýhodňováním a dodatečnými úkoly a zkouškami za extra známky. Signály o těchto praktikách směřující ke zkušební komisi se tehdy nijak neřešily.“ Stížnost dvou studujících, kteří se obrátili na zkušební komisi pro neprofesionální chování několik let před skutečností případu znásilnění, nakonec vedla k rozhovoru s dotyčným profesorem.

„Toxická atmosféra“

„Byl velmi uvolněný vůči ženám. Všichni věděli, který typ se mu líbil. Bral je na konference nebo večere,“ dodává profesorův bývalý kolega. „Na jedné konferenční večeři jsem se cítila velmi nepříjemně, když ke mně najednou přistoupil a začal se mě dotýkat. Dokázal ve vás vyvolat pocit výjimečnosti, ale poté utekl s úspěchem vašeho výzkumu,“ vypověděla žena, která si přeje zůstat v anonymitě.

FD rád kontaktoval mladé a pohledné studentky, pořádal s nimi víkendy a nezapomínal se také účastnit studentských aktivit nebo navštěvovat studentské večírky. Chování FD se neodehrávalo ve vzduchoprázdnu. Muž měl síť kontaktů, tvrdí několik námi oslovených osob a blízcí přátelé na fakultě. Atmosféru popisují jako „toxickou“, která vedla k odlivu převážně mladých kolegyně.

Podle několika přihlížejících osob FD plně využíval své síť k izolaci a šikaně lidí, kteří byli k jeho chování kritičtí. Zvláště tvrdě údajně zasáhl svým jednáním prostředníka, kterému se oběť FD v roce 2016 svěřila. V témže roce se tato osoba na žádost oběti obrátila na správce fakulty a děkanku, ale obě nahlášení se setkaly jen s malým úspěchem. Oběť ještě nebyla připravena podat oficiální stížnost.

Dočasné zadržení

Žena musela s tímto profesorem několik dalších let pracovat a vést studenty a studentky. Dokonce i po září 2018, kdy byl FD suspendován a dokonce krátce zadržen, byli jeho přátelé připraveni oběť jeho chování zastrašovat: „Ze strany pachatele a jeho sítě docházelo k četným pokusům poškodit její kariéru,” říká kolegyně, která té době na fakultě také pracovala, ale pak odešla. „Její profesní fungování se stalo nemožným. Na fakultě nebyl nikdo, kdo by ji ochránil, přestože podnikla eticky správné kroky, s vědomím toho, co v té době věděla.” Nakonec žena z fakulty odešla na jiné pracoviště, stejně jako dalších šest kolegů.

Proč nebyly otázky ohledně kariéry FD vzneseny dříve? Jeho chování vytváří atmosféru zneužívání moci vrámci fakulty. „A definují ji muži, kteří mají moc a jsou velmi dominantní,” říká žena, která byla otevřeně znepřátelena a opustila univerzitu. „Vznesla jsem dotaz na personální oddělení, ale týkalo se to renomovaného profesora. Měli pochopení, ale nic se nestalo.”

Jeden z profesorů fakulty to vyjádřil takto: „Celá vaše kariéra závisí na vzájemném hodnocení, o vašem úspěchu rozhodují kolegové. Nikdo nechce být známý jako problémový.” Jiný to vyjádřil takto: „Jako profesor byste si neměli dělat příliš velké starosti. Jsme dobře chráněni. A to vlastně opravdu není v pořádku.”

„Provinilé opomenutí“

Tato napostížitelnost vyvolala frustraci nejen u obětí a kolegů a kolegyně. Také ostatní členové a členky fakulty to sledovali s hrůzou. V několika případech jsem slyšel: „Víme o tom, ale nemůžeme nic moc dělat. Problém vyšumí. Čekáme na profesorskou emeritu,” říká muž, který již není spojen s univerzitou. Budoucnost nevidí příliš pozitivně. „Panuje silný pocit neochoty cokoli zásadně měnit. Pokud se ke kormidlu opět dostanou profesori, kteří dnes nejsou adekvátní k tomu, aby věci rosazovali interně, nemám v ně příliš důvěry.”

Podezřivavé zůstávají i odbory na univerzitě.

„Univerzita e stále schovává za zákonná omezení nebo povinnosti, ale nezasáhne, když se objeví řada znepokojivých signálů. To považuji za provinilé opomenut,“ říká profesorka středověkých dějin a odborářka. „Oproti předchozím zvyklostem univerzity se dnes něco hýbe, ale je toho příliš málo a příliš pozdě.“

Dobré úmysly, správné postupy, ale 12 let čekání na soudní proces

Původní zdroj článku: De Standaard (27. října 2022), přeloženo s pomocí www.DeepL.com/Translator (volná verze) a následnou lidskou korekturou.

Podle vládního zmocněnce univerzita v případě FD udělala to, co udělat musela. Přesto se po počátečních zvěstech čekalo 12 let na pravomocné odsouzení za znásilnění.

V roce 1991 byl FD povýšen na doktora pedagogických technologií, o něco později byl na univerzitě jmenován natrvalo. Získal také pedagogické angažmá jiné univerzity v jiném evropském městě. Od počátku je na univerzitě znám jako „kovboj“. Brzy se rozšířily zvěsti o zvýhodňování, subjektivním hodnocení a nevhodném chování.

Od 2010 do 2016: fámy bez následků

V březnu 2010 přichází univerzitní ombudsmance několik stížností: hovoří se o nevhodném chování FD ke studentkám, o nežádoucích dotecích a poznámkách, a o požadavcích, aby se pracovní schůzky konaly vubykacích jeho studentek. Ombudsmanka se snaží studentky přesvědčit, aby podaly stížnost, ale kvůli nedostatku důkazů a kvůli závislosti na profesorovi se k tomuto kroku neodváží. Ombudsmanka informuje děkanku a zapojí i samotného FD, který vše popírá. Dostává několik varování.

Jedna z jeho studentek magisterského studia novinám De Standaard sdělila, že se v letech 2014 až 2016 opakovaně střetla s FD, který byl v té době vedoucím její diplomové práce. Když se s ní FD pokusil sejít mimo univerzitu, distancovala se od něj. Z obavy z následků a nedostatku důkazů žena na univerzitě nadále nestuduje.

od 2016 do 2018: žádná stížnost, domluvy

V červenci 2016 znásilní FD během konference v jednom z evropských měst jednu ze svých studentek. Oběť si již dříve na chování FD stěžovala své programové poradkyni, to stejné udělá také po událostech, ke kterým dojde na konferenci.

Se souhlasem oběti poradkyně v říjnu 2016 oslovil s případem fakultního důvěrníka. V tomto rozhovoru a ve dvou následujících je dohodnuto, že programová poradkyně se studentkou promluví v naději, že podá stížnost. K tomu nakonec nedojde. Důvěrník fakulty prošetřuje případné podobné stížnosti na FD.

V září 2016 se profesor FD rozhodne vzít si volno. Několik měsíců tedy nevyučuje.

Děkanka je o celé záležitosti informována. Přesné datum kdy byla informována není známo. Na základě dokumentů, do kterých se *De Standaard* podařilo nahlédnout, lze ale usuzovat, že děkanka o tom věděla minimálně od poloviny ledna 2017.

V následujících měsících se několikrát sejde programový poradce, děkanka, důvěrník fakulty a ústřední ombudsmanka univerzity. Více než jednou se snaží zjistit, jakými interními postupy se může univerzita obrátit na soud. Mezitím FD dál zahrnuje oběť zprávami.

V září 2017 se ústřední ombudsmanka obrací na FD s obviněním. Zachovává přitom anonymitu oběti a osoby, která jej oznámila. Pravděpodobně poprvé nyní FD ví, že hrozí zveřejnění jeho tajemství, vše popírá. Přibližně v té době skutečně odstupuje z funkce výkonného ředitele EARLY (Evropského sdružení pro výzkum učení a výuky).

od 2018 dodnes: vlak odjíždí, ale škobrtá

V lednu 2018 se rodiče oběti obrátili na rektora. Asi o pět dní později byli přijati v kanceláři rektora za přítomnosti univerzitní ombudsmanky. Rodiče naléhají na univerzitu, aby nepodnikala žádné razantní kroky vzhledem ke zranitelnosti jejich dcery, která velmi trpí tím, co se jí stalo. O měsíc později univerzita kontaktuje přímo oběť v naději, že ji přesvědčí, aby podala stížnost. V březnu konečně kontaktuje policii. Vyšetřování se rozbíhá poměrně rychle, ale na žádost státního zástupce univerzita případ utahuje.

Bývalá programová poradkyně zůstává v kontaktu s děkankou a ombudsmankou, ale sama má problémy. Koneckonců musí pokračovat ve výuce na FD a ve vedení doktorandů a doktorandek. Podle několika anonymních svědků se žena obává FD, že podnikne kroky, které budou mít vážný dopad na její další kariéru.

V následujících měsících se univerzita opakovaně dotazuje státního zástupce a později vyšetřujícího soudce, kdy může jako univerzita přijmout disciplinární opatření. Ti ji žádají o trpělivost, aby nenarušili vyšetřování. Nakonec dostanou jako konečné datum 14. září. Toho dne je FD suspendován ze služby, což však není široce komunikováno.

O několik dní později je FD poprvé za celou dobu zadržen k výslechu. Později proběhne také domovní prohlídka.

2022: konečně před soudem

I poté, co byl FD zatčen a suspendován, pokračoval ve výuce napříč dalšími univerzitami. Až do května 2021 vyučoval na další nejmenované univerzitě. Ještě téhož roku byl FD jedním z přednášejících na prestižní akademii. Nadále také přednášel a psal příspěvky v jiném evropském státě. Univerzita o tom věděla. Zdá se, že s tím ale nic neudělali.

Nakonec se FD dostavil k soudu až v říjnu 2022. Čtyři roky mezi podáním žaloby a soudním jednáním jsou zčásti způsobeny pomalostí justice, ale také pandemie COVID-19 a různými zdržovacími taktikami obhajoby ze strany FD.

How to cite

“Facilitating change: A guide to using case stories in co-creation activities for addressing gender-based violence” UniSAFE guidelines. Antwerp: Yellow Window, 2023.

Disclaimer: This document only reflects the author’s views. The European Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains.

More outputs from UniSAFE available at <https://unisafe-gbv.eu>

Contact: unisafe-eu@esf.org

@UniSAFE_gbv

UniSAFE

UniSAFE

